

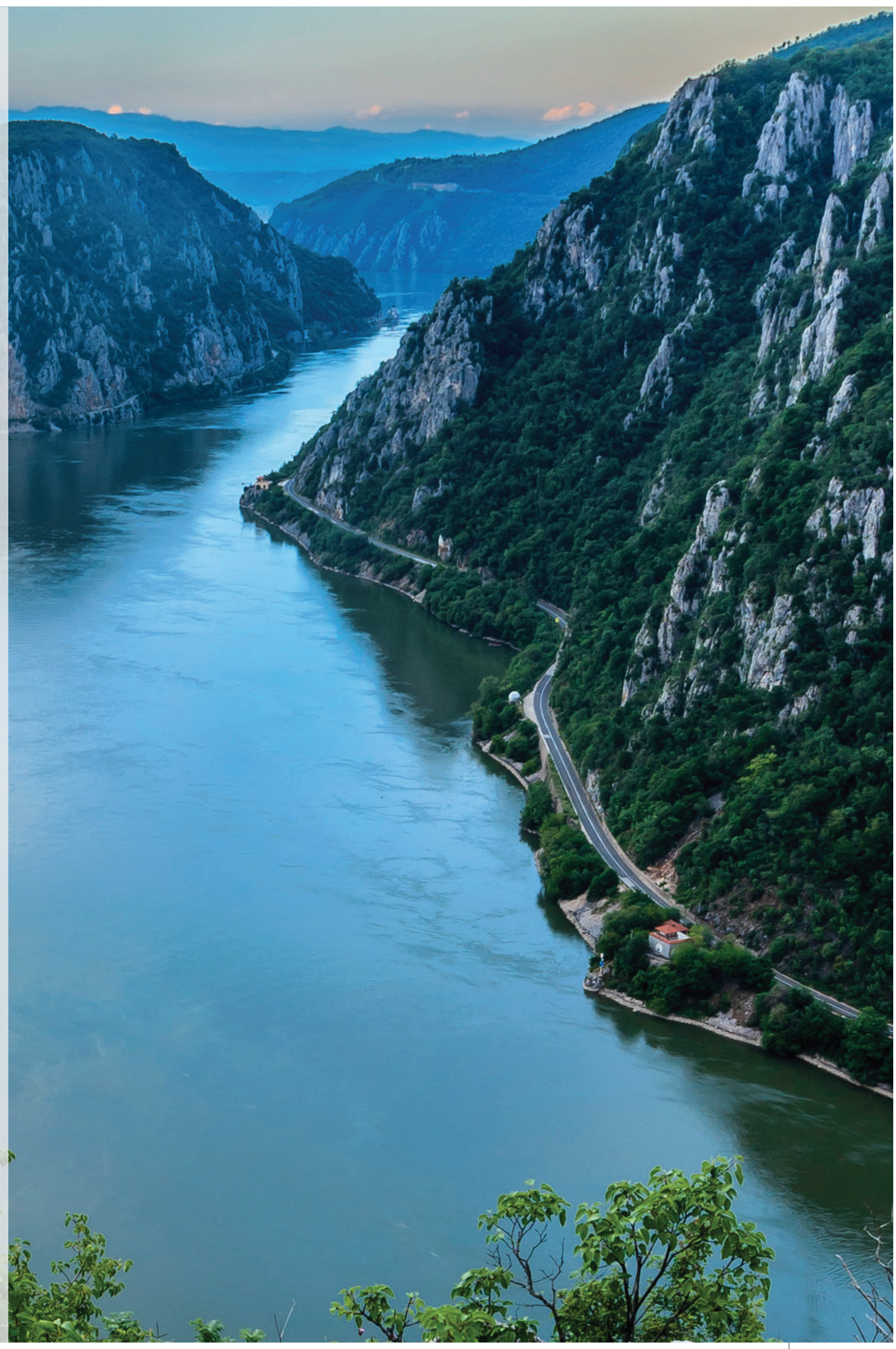
Program sufinansira Evropska unija,
kroz fondove ERDF, IPA i ENI

DUNAVSKI TOKOVI PARTNERSTAVA I SARADNJE

KATALOG REZULTATA PROJEKATA
DUNAVSKOG TRANSNACIONALNOG PROGRAMA
2014-2020 U BOSNI I HERCEGOVINI

II DIO: PROJEKTI DRUGOG JAVNOG POZIVA

Izdavač:

Direkcija za evropske integracije
Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Glavni i odgovorni urednik:

Edin Dilberović, direktor Direkcije za evropske integracije

Pripremio i uredio:

Sektor za programe teritorijalne saradnje

Dizajn i grafička priprema:

ARCHDESIGN d.o.o, Sarajevo

Prvo izdanje

Sarajevo, mart 2023.

Ova publikacija nastala je uz finansijsku podršku Evropske unije, kroz Projekat tehničke pomoći za državnu kontakt tačku u Bosni i Hercegovini, u okviru Dunavskog transnacionalnog programa 2014-2020. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost izdavača i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Oblici riječi koje su u ovoj publikaciji navedene u gramatičkom muškom rodu podrazumijevaju prirodni ženski i muški rod lica na koja se odnose.

PREDGOVOR

Publikacija pred Vama nastala je iz potrebe da se objedine i predstave ključni rezultati proizašli kroz provođenje projekata Dunavskog transnacionalnog programa u Bosni i Hercegovini, u periodu od 2014. do 2020. godine.

Programi transnacionalne saradnje spajaju evropske regije i gradove iz zemalja učesnica koji, zahvaljujući bliskoj geografskoj pripadnosti, dijele i zajedničke izazove i prilike za napredak. Ovi programi doprinose provođenju politika i strategija EU, tako što djeluju kao pokretač u rješavanju zajedničkih izazova i potreba u kojima transnacionalna saradnja može dati odgovarajuće rezultate. Dunavski transnacionalni program jedan je od šest programa teritorijalne saradnje u kojima učestvuje Bosna i Hercegovina: Program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora, Program prekogranične saradnje Srbija – Bosna i Hercegovina, trilateralni program prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora i tri transnacionalna: Dunavski, MED i ADRIION.

Po veličini, Dunavski program je jedan od najvećih programa transnacionalne saradnje - prostire se na teritoriji 14 zemalja, a u programskoj teritoriji živi 114 miliona ljudi. Program je ključni instrumenat Strategije Evropske unije za dunavsku regiju (EUSDR), druge po veličini makro-regionalne strategije EU, finansira se iz fondova Evropske unije ERDF, IPA i ENI¹ i usmjeren je na jačanje ekonomske, društvene i teritorijalne kohezije podunavske regije. U finansijskoj perspektivi 2014-2020, programski ciljevi bili su identifikovani u okviru četiri prioritetne ose:

- Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji;
- Okolišno i kulturno odgovorna dunavska regija;
- Bolje povezana i energetska odgovorna dunavska regija;
- Dobra uprava.

U okviru ovog Programa, od ukupno 111 ugovorenih projekata, u 42 projekta uključeni su partneri iz Bosne i Hercegovine, uz učešće 37 finansirajućih partnerskih institucija/organizacija i 14 pridruženih strateških partnera. Među rezultatima projekata je veliki broj strategija, akcionih planova, smjernica, preporuka, stručnih publikacija, kao i pilot projekata, modela edukacije, baza podataka, onlajn platformi, itd. Kako se tekuća faza Programa privodi kraju, ukazala se potreba za sistematičnim pristupom u prikupljanju, promociji i omogućavanju korištenja ovih proizvoda od strane ciljnih grupa i drugih programskih aktera, kao i za njihovom eventualnom distribucijom i/ili repliciranjem u sličnim kontekstima.

Tokom rada na kompiliranju ovog Kataloga nastojalo se, u najvećoj mogućoj mjeri, primarno predstaviti one rezultate i proizvode koji imaju dalju upotrebnu vrijednost u domaćem kontekstu. Pored toga, katalog također obuhvata i proizvode za koje je procijenjeno da, uz adekvatne prilagodbe, mogu koristiti kao osnova za srodne aktivnosti u Bosni i Hercegovini. Zbog ograničenog obima ove publikacije nisu svi projektni rezultati mogli naći mjesta u njoj, te stoga ovim putem pozivamo sve zainteresovane da posjete web stranice pojedinih projekata, preko kojih je moguće steći uvid kako u više detalja o samim projektima, tako i u integralni registar projektnih rezultata. Pored inovativnih metoda i pristupa razvijenih kroz projekte, ono što naši partneri označavaju kao jako važan aspekt njihovog učešća u partnerskim projektima jeste dobrobit od povezanosti sa partnerima iz drugih zemalja i, kroz to, jačanje sopstvenih kapaciteta i sticanje specifičnih znanja.

Zahvaljujemo se projektnim partnerima iz Bosne i Hercegovine na njihovom doprinosu u prikupljanju informacija i pripremi ove publikacije.

Edin Dilberović, direktor Direkcije za evropske integracije

PRIORITET 1

INOVATIVNA I DRUŠTVENO ODGOVORNA DUNAVSKA REGIJA

- **DANUBE S3 CLUSTER**
Transnacionalna saradnja poljoprivredno-prehrambenih klastera zasnovana na pristupu pametne specijalizacije u dunavskoj regiji
- **KNOWING IPR**
Razvoj inovacija kroz inženjering znanja i upravljanje pravima intelektualne svojine (IPR)
- **DANUBE CHANCE 2.0**
Prihvatanje neuspjeha u omogućavanju druge prilike za preduzetnike u dunavskoj regiji
- **INDEED**
Inovacije u borbi protiv demencije u dunavskoj regiji
- **INNOSCHOOL**
Jačanje socijalnih inovacija i preduzetničkog duha učenika srednjih škola putem visokoinovativnog sistema učenja
- **WOMEN IN BUSINESS**
Podsticanje preduzetništva kod mladih žena u dunavskoj regiji

PRIORITET 2

OKOLIŠNO I KULTURNO ODGOVORNA DUNAVSKA REGIJA

- **SIMONA**
Sistem za informacije, praćenje i ocjenu kvaliteta sedimenata
- **SAVA TIES**
Očuvanje staništa sliva rijeke Save kroz transnacionalno upravljanje invazivnim vrstama
- **REDISCOVER**
Ponovno otkrivanje i valorizacija skrivenog jevrejskog naslijeđa u dunavskoj regiji

PRIORITET 3

BOLJE POVEZANA I ENERGETSKI ODGOVORNA DUNAVSKA REGIJA

- **RADAR**
Procjena rizika na cestama zemalja dunavske regije

PRIORITET 1

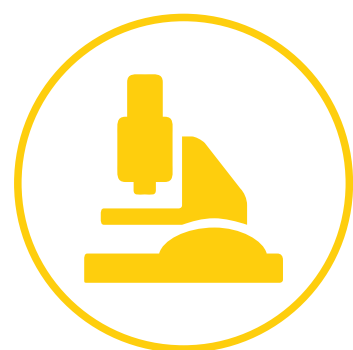
INOVATIVNA I DRUŠTVENO ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA

SPECIFIČNI CILJEVI

- Unaprjeđenje okvirnih uslova za inovacije
- Jačanje kompetencija za poslovne i socijalne inovacije

PRIORITET 1

INOVATIVNA I DRUŠTVENO ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA

➤ DANUBE S3 CLUSTER Transnacionalna saradnja poljoprivredno-prehrambenih klastera zasnovana na pristupu pametne specijalizacije u dunavskoj regiji

O projektu

Strategija Danube S3 Cluster projekta (eng.)

Transnacionalna analiza inovacionih potencijala
klastera (eng.)

Lokalni akcioni planovi (eng.)

Vodič za internacionalizaciju i jačanje
poslovanja (eng.)

Vodič za upravljanje inovacijama u
poljoprivredno-prehrambenom sektoru (eng.)

➤ KNOWING IPR Razvoj inovacija kroz inženjering znanja i upravljanje pravima intelektualne svojine (IPR)

O projektu

Dunavska mapa izazova vezanih za prava
intelektualne svojine (eng.)

Baza znanja (eng.)

Akcioni plan za prava intelektualne svojine
(eng.)

Knowing HUB portal

Protokoli za razmjenu podataka i alata

Izvanmrežna aplikacija

Alati i radionice za izgradnju kapaciteta

Konsultantske usluge

➤ DANUBE CHANCE 2.0 Prihvatanje neuspjeha u omogućavanju druge prilike za preduzetnike u dunavskoj regiji

O projektu

Strategija pružanja druge prilike
preduzetnicima u dunavskoj regiji

Transnacionalna akademija za ponovne
početnike u poslovanju

Bijela knjiga o politikama pružanja druge prilike

Metodologija za poslovno restrukturisanje

Inicijativa za restrukturisanje poslovanja pri
ponovnim počecima

➤ INDEED Inovacije u borbi protiv demencije u dunavskoj regiji

O projektu

Izveštaj o anketi sa stručnjacima

Onlajn obrazovna platforma

➤ INNOSCHOOL Jačanje socijalnih inovacija i preduzetničkog duha učenika srednjih škola putem visokoinovativnog sistema učenja

O projektu

Akcioni plan o integraciji inovativnog sistema
učenja (ILS) u nastavne planove i programe u
zemljama

Serious game (Ozbiljna igra)

➤ WOMEN IN BUSINESS Podsticanje preduzetništva kod mladih žena u dunavskoj regiji

O projektu

Transnacionalna studija postojećeg stanja

Priručnik dobrih praksi za podsticanje
preduzetništva mladih žena u dunavskoj regiji

Baza dobrih praksi

Modeli obuke za podršku mladim
preduzetnicama (eng.)

Programi javnih politika u zakonodavstvu EU za
podršku mladim preduzetnicama (eng.)

Koncept centara za podršku ženama
preduzetnicama (Onlajn obrazovna platforma)

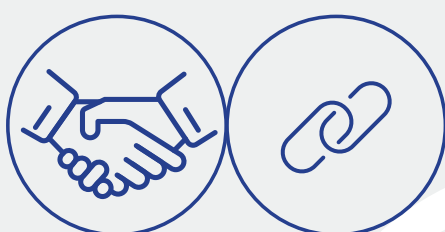
Transnacionalna studija o posljedicama
Covid-19 na preduzetnice u dunavskom regionu
(eng.)

Vodič za programe podrške preduzetništvu
mladih žena

Partner u BiH:
Udruženje za razvoj NERDA

Pridruženi partner:
GREENLINE Western Balkans
Cluster Foundation

Ključne riječi:
INOVACIJE, PAMETNA SPECIJALIZACIJA,
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI SEKTOR, KLASTER

Web stranica:
<https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danube-s3-cluster/gallery#group-6>

DANUBE S3 CLUSTER

Transnacionalna saradnja poljoprivredno-prehrambenih klastera zasnovana na pristupu pametne specijalizacije u dunavskoj regiji

O projektu

Projekat se bavio neujednačenom zastupljenosti inovacionih potencijala, kao značajnim teritorijalnim izazovom dunavske regije. Glavni cilj projekta bio je unaprijeđenje znanja i vještina u pogledu upravljanja inovacijama u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, kroz oslanjanje na preduzetništvo i podsticanje međunarodne saradnje. Specifični ciljevi projekta bili su formulisani u kontekstu strategije istraživanja i inovacija u oblasti pametne specijalizacije i usmjereni ka razvoju politike i instrumenata za implementaciju klastera.

U projektu je učestvovalo 15 partnera i pet pridruženih partnera, iz 11 zemalja programske regije. Vodeći partner bila je **Regionalna razvojna agencija Južne Muntenije** (Rumunija), a projekat je implementiran u periodu od 01.07.2018. do 31.12.2021.

Kratki film o projektu

Strategija Danube S3 Cluster projekta

Strategija S3 Cluster projekta usmjerena je na klastere i preduzeća u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, te na potencijal ovog sektora da pokrene razvoj međusektorske saradnje. U cilju podrške razvoju održivog, resursno efikasnog poljoprivredno-prehrambenog sektora u dunavskoj regiji, kao i jačanja uloge i tržišne efikasnosti klastera, Strategija nudi preporuke za intervencije u prioritetnim oblastima koje su definisane kroz analizu inovacionih potencijala klastera.

Strategija Danube S3 Cluster projekta (eng.)

Transnacionalna analiza inovacionih potencijala klastera

Dokument objedinjuje rezultate analize inovacionog potencijala klastera u svih 11 država partnerskih organizacija. Analiza je pokazala da je poslednjih godina uloženo dosta napora da se podrže inovacije u preduzećima, istraživačkim institucijama i klasterima u dunavskoj regiji. Ipak, uočene su i vidljive razlike između zemalja u pogledu javne podrške inovacijama (kako finansijske tako i nefinansijske), privatnih i javnih ulaganja u istraživanje i razvoj, saradnje (npr. između istraživačkih institucija i preduzeća), transfera znanja, ali i procesa i kapaciteta (npr. strategija, patentiranja). Dokument sadrži preporuke, koje su grupisane u pet oblasti: mapiranje i vidljivost; internacionalizacija i saradnja; politika klastera i instrumenti podrške; praćenje referentnih vrijednosti i akreditacija; programi podrške za upravljanje klasterima. Analiza je predstavljala polaznu osnovu za izradu transnacionalne klaster strategije.

Transnacionalna analiza inovacionih potencijala klastera (eng.)

Lokalni akcioni planovi

U okviru projekta izrađeno je pet lokalnih akcionih planova (LAP), i to: u Bosni i Hercegovini za otvorene inovacije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru; u Hrvatskoj i Srbiji za cirkularnu ekonomiju, te u Rumuniji i Slovačkoj za oblast zdrave hrane.

U okviru LAP-a na čijem razvoju je radio projektni partner iz BiH, realizovane su sljedeće projektne aktivnosti:

- Edukacija poljoprivrednih proizvođača i prerađivača za implementaciju HACCP, IFS i HALAL standarda;
- Demonstracijski projekat precizne poljoprivrede – praktične preporuke proizvođačima i pružaocima usluga za realizaciju ove tehnologije;
- Uspostavljanje automatskog sistema za mužu (AMS);
- Proizvodnja inovativne, ekološki prihvatljive i razgradive ambalaže od vlaknaste celuloze za pakovanje poljoprivrednih proizvoda;
- Izrada novih smjernica o ishrani, prilagođenih uslovima pandemije.

Integralni tekst akcionog plana za BiH dostupan je na upit od projektnog partnera.

Vodič za upravljanje inovacijama u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

Vodič sadrži više inovacionih alata, teoretski okvir, referentnu literaturu i primjere koji mogu biti od pomoći u razvijanju inovacionih aktivnosti u poljoprivredno-prehrambenom sektoru. Struktura vodiča prati pet dimenzija u procesu upravljanja inovacijama: strategija inovacija; organizacija i kultura inovacija; upravljanje životnim ciklusom inovacija; ograničavajući faktori i ishodi inovacija. Vodič je baziran na principima otvorenih inovacija i razmjene znanja, kojima se mogu unaprijediti relevantni procesi.

Vodič za upravljanje inovacijama u poljoprivredno-prehrambenom sektoru (eng.)

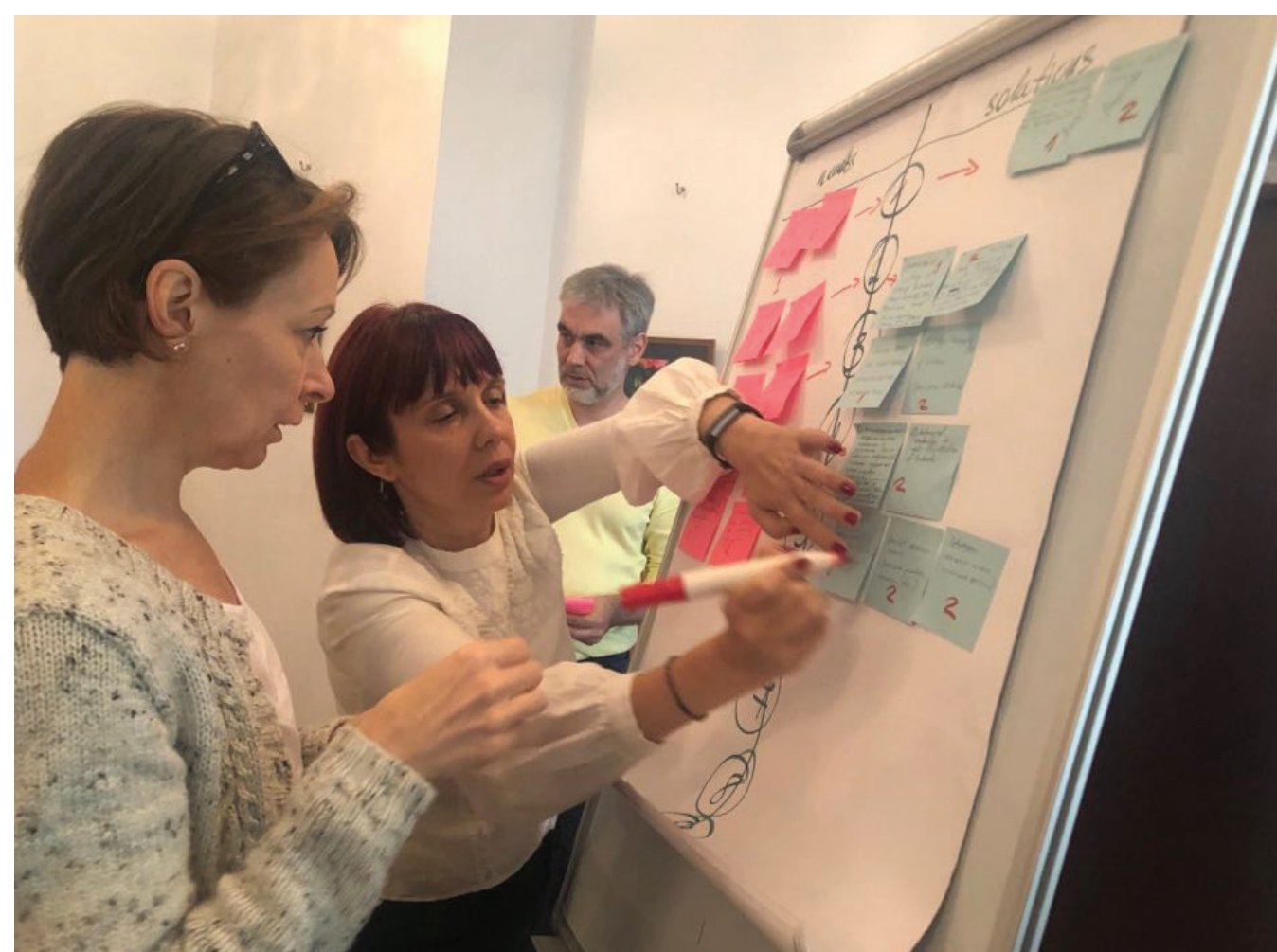
Vodič za internacionalizaciju i jačanje poslovanja u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u zemljama dunavske regije

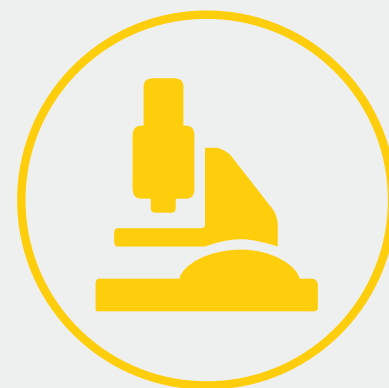
Klasteri imaju veliku ulogu u razvojnim politikama, tim prije što uključuju raznovrsne organizacije poput malih i srednjih preduzeća, istraživačkih ustanova, proizvođača hrane, dobavljača, firmi koje se bave tehnološkim razvojem i akademskih zajednica. Kroz uspostavljanje partnerstava i interakciju s drugim organizacijama u istom ekosistemu, osigurava se pristup strateškim znanjima, a otvorene inovacije su za to idealan pristup. Zajednički interesi klastera su izlazak na međunarodno tržište, konkurentnost i fokus na inovacijama.

Vodič nudi alate za bolje poslovanje i primjere kako ga izdići na međunarodni nivo, s posebnim fokusom upravo na izgradnju partnerstava, umrežavanje i otvorene inovacije. Pored toga, u vodiču je dat i teoretski okvir kojim se definišu strateški alati.

Vodič za internacionalizaciju i jačanje poslovanja (eng.)

KNOWING IPR

Razvoj inovacija kroz inženjering znanja i upravljanje pravima intelektualne svojine (IPR)

O projektu

KnowING IPR je pionirski projekat koji naprednu tehnologiju inženjeringa znanja integriše u područje prava intelektualne svojine. Projekat je imao za cilj poboljšati okvirne uslove za inovacije u dunavskoj regiji, kroz razvoj transnacionalne platforme KNOWING IPR. Platforma otvorenog tipa omogućava naprednu analizu prava intelektualne svojine (IPR), te pruža smjernice za poboljšanje i usklađivanje okvira politika u oblasti intelektualne svojine. Jedan od rezultata projekta bilo je udruživanje i korištenje postojećeg inovacionog znanja i povećanje mogućnosti saradnje zasnovane na pravima intelektualne svojine.

Projekat je, putem KNOWING HUB-a, osigurao širi, na potrebama zasnovan, pristup postojećim inovacijama i rezultatima istraživanja, patentima i znanju o intelektualnoj svojini. Takođe je obuhvatio usluge i obuku za upravljanje IPR-om, a pružio je i podršku komercijalizaciji rezultata istraživanja i prenosu tehnologije.

Ukupno 16 projektnih partnera i tri pridružena partnera iz 15 zemalja realizirali su KNOWING IPR projekat od 01.07.2018. godine do 30.06.2021. godine, a vodeći partner bio je **Fakultet za informacijske studije iz Novog Mesta** (Slovenija).

Kratki film: Osnovni koncepti i principi prava intelektualne svojine

Partner u BiH:

Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA

Ključne riječi:

INOVACIJE, ZNANJE, PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Web stranica:

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/knowing-ipr>

Dunavska mapa izazova vezanih za prava intelektualne svojine

Dunavska mapa izazova vezanih za prava intelektualne svojine predstavljala je osnovu za razvoj KnowING IPR baze znanja i akcionog plana za zaštitu intelektualne svojine, kao i za razvoj platforme Knowing Hub.

Neka od ključnih pitanja identifikovanih u regionalnoj analizi odnose se na stubove inovacionog ekosistema i odražavaju glavne potrebe koje su istakli ključni akteri uključeni u proces istraživanja: nedostatak finansiranja; otežan pristup izvorima informacija; slaba saradnja između istraživačkih subjekata i privatnih preduzeća; nedovoljna povezanost istraživača sa najnovijim razvojnim tokovima; odsustvo kvalifikovanih stručnjaka koji bi potpomogli uvezivanje istraživačkih institucija/univerziteta i poslovnog okruženja; skup i birokratski proces patentiranja i nedovoljna upućenost u oblast prava intelektualne svojine i postojeće sisteme podrške.

Dunavska mapa izazova intelektualne svojine (eng.)

Baza znanja (KD)

Baza znanja (KD) predstavlja osnovni izvor informacija za korisnike, na način da služi kao repozitorijum u kojem se čuvaju strukturirani podaci o upitima za istraživanje. Baza sadrži tri segmenta: prvi segment opisuje modul koji je bio razvijen u svrhu prikupljanja podataka (državne i međunarodne baze podataka o patentima); drugi dio opisuje modul izvorne baze podataka, čijom nadogradnjom se omogućavaju upiti unutar više baza podataka na jednom mjestu; u posljednjem dijelu objašnjena je struktura i način funkcionisanja baze znanja sa svim podacima u njoj, uključujući pojašnjenje na koji način se provode upiti i kakvi odgovori se mogu dobiti. Baza znanja doprinosi uslugama koje nudi Knowing IPR HUB.

Baza znanja (eng.)

Akcioni plan za prava intelektualne svojine

Akcioni plan za prava intelektualne svojine za dunavsku regiju obuhvata prijedloge o intelektualnoj svojini namijenjene kreatorima politika i regionalnim akterima, istovremeno pružajući savjetodavne usluge u oblasti prava intelektualne svojine.

U njemu se objedinjuje iskustvo prikupljeno tokom već provedenih istraživanja, te identifikuju i pojašnjavaju odnosi između aktera koji se bave istraživanjima i pravom intelektualne svojine. Akcioni plan je sačinjen s idejom da posluži kao okvir za kontinuirano upravljanje znanjem u oblasti tehnoloških inovacija i upravljanje aktivnostima zaštite prava intelektualne svojine. Jedan od važnih ciljeva ovog dokumenta bio je da potpomogne održivost projektnih rezultata.

Akcioni plan za prava intelektualne svojine (eng.)

Knowing HUB

Portal predstavlja potpunu mrežnu infrastrukturu za pristup upotpunjenim podacima, razvijenom znanju, alatima za izdvajanje znanja i alatima za upravljanje IPR-om. Portal je namijenjen kako početnicima, tako i naprednim korisnicima u ovoj oblasti. Putem platforme, različiti akteri mogu doći do informacija o važnosti transfera tehnologije, zaštiti intelektualne svojine i mogućnostima koje proizlaze iz nje, kao i o alatima za pravilno upravljanje vlastitom intelektualnom svojinom.

Knowing HUB portal

U direktnoj vezi s HUB-om razvijeni su i:

Protokoli za razmjenu podataka i alata, dokumenti o vlasničkim pitanjima i mapa usluga KnowING IPR (na linku gore);

Izvanmrežna aplikacija koja omogućuje uređivanje preuzetih podataka pomoću posebnih alata u offline načinu rada (na linku gore);

Alati i radionice za izgradnju kapaciteta. Razvijene su tri zasebne vrste: za osnovne, za napredne korisnike i za buduće pružaoce usluga.

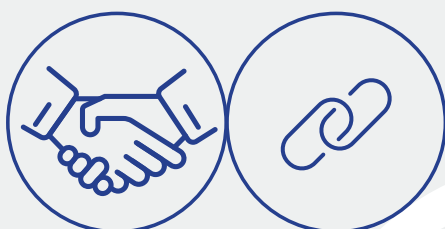
Konsultantske usluge

Partner u BiH:

Razvojna agencija Republike Srpske

Pridruženi partner:

Ministarstvo energetike i rudarstva
Republike Srpske

Ključne riječi:

PREDUZETNIŠTVO, DRUGA PRILIKA ZA
PREDUZETNIŠTVO

Web stranica:

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubechance2-0>

DanubeChance2.0 Prihvatanje neuspjeha u omogućavanju druge prilike za preduzetnike u dunavskoj regiji

O projektu

Cilj projekta bio je razvijanje politike pružanja druge prilike preduzetnicima, uz razvoj praktičnih rješenja za poboljšanje preduzetničkog učenja i kulture, kako bi se izbjegao gubitak preduzetničkog potencijala i prevazišla stigmatizacija preduzetnika u stečaju ili nesolventnosti. Ciljna grupa projekta bili su preduzetnici čiji prvi poslovni poduhvat nije uspio, a spremni su za novi početak, kreatori politika i donosioci odluka, te institucije koje su uključene u proces podrške preduzetnicima i razvoj preduzetništva.

U projektu DanubeChance2.0 učestvovalo je 12 partnera i 5 pridruženih partnera, iz 11 zemalja. Projekat je implementiran u periodu od 01.07.2018 do 31.12.2021. godine, a vodeći partner bila je **Organizacija za razvoj industrije – IFKA** iz Mađarske.

Kratki animirani film o iskustvu zajedničkog učenja

Strategija pružanja druge prilike preduzetnicima u dunavskoj regiji

Strategija pružanja druge prilike preduzetnicima osmišljena je kako bi se prevazišli nedostaci koji se odnose na kreiranje javnih politika u ovoj oblasti. Dokument se zasniva na analizama raspoloživih mogućnosti za preduzetnike s iskustvom neuspjelih poslovnih pokušaja, a koji su poslovali po zakonu. U fokusu strategije su okviri politika koje su identifikovane kao prikladne tačke uticaja za uspostavljanje nove kulture poslovanja, koja bi širila perspektive i mogućnosti za preduzetnike koji ponovo pokreću poslovanje. Preporuke se odnose na sljedeća područja intervencije: promjena kulture poslovnog okruženja; uključivanje koncepta druge prilike u politike podrške poslovanju; pojednostavljivanje i usklađivanje stečajnih postupaka; uvođenje sistema ranog upozorenja; ciljane mjere za omogućavanje druge prilike; kreiranje baze podataka za preduzetništvo druge prilike.

Strategija preduzetništva druge prilike (eng.)

Transnacionalna akademija za ponovne početnike u poslovanju

Transnacionalna akademija za ponovne početnike u poslovanju je obrazovni program za izgradnju znanja i vještina o glavnim aspektima preduzetništva druge prilike. Program ima za cilj jačanje kapaciteta preduzeća u finansijskim problemima koja posluju po zakonu, a namijenjen je i kreatorima politika, posrednicima u finansijskom poslovanju i pružiocima finansijskih usluga.

Transnacionalna akademija za ponovne početnike u poslovanju sastoji se od 130 sati kombinovanog obrazovnog programa, uključujući i mentorstvo. Akademija pruža praktična, djelotvorna i relevantna znanja o preduzetništvu i korištenju druge prilike.

 Transnacionalna akademija za ponovne početnike u poslovanju (eng.)

Bijela knjiga o politikama pružanja druge prilike preduzetnicima

Bijela knjiga obuhvata mjere i smjernice u vezi sa kreiranjem programa podrške i stvaranjem poslovnog okruženja koje je podsticajno za ponovnu priliku za preduzetništvo. Dokument je zasnovan na praktičnim iskustvima i namijenjen je donosiocima odluka. Model razvoja relevantnih mjera i smjernica pretpostavlja prethodnu analizu postojećih kvantitativnih i kvalitativnih stubova ekosistema „preduzetništva druge prilike“ u dunavskoj regiji. Model je praćen identifikacijom najboljih praksi u prevladavanju prepreka i preporukama za njihovo provođenje, a u cilju uspostavljanja podržajnog okruženja. Bijela knjiga obuhvata i mapu puta s preporukama za omogućavanje adekvatnog pristupa vještinama, izvorima finansiranja, tržištu, kao i za povezivanje s potencijalnim partnerima u dunavskoj regiji.

 Bijela knjiga o politikama pružanja druge prilike preduzetnicima (eng.)

Metodologija za poslovno restrukturisanje

Metodologija za poslovno restrukturisanje model je poslovne akceleracije koji ima za cilj da, pri ponovnom ulasku na tržište, bez stigmatizacije podrži preduzetnike koji su prethodno doživjeli poslovni neuspjeh. Namijenjena je za preduzetničke akcelerate i inkubatore (uglavnom kao podrška za rano upozoravanje), ali ne pokriva i ponovno pokretanje poslovanja druge prilike. Metodologija se ne odnosi samo na poslovnu dijagnostiku, već stavlja naglasak na formiranje poslovnih stavova i percepcije u vezi neuspjeha.

 Metodologija za poslovno restrukturisanje (eng.)

Inicijativa za restrukturisanje poslovanja pri ponovnim počecima

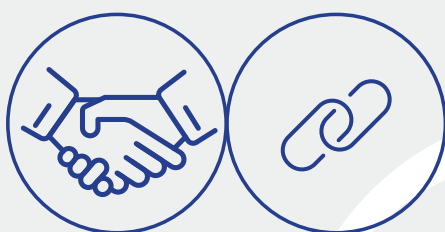
Dokument detaljno opisuje pilot aktivnosti koje su realizovali projektni partneri. Pilot aktivnosti, uz fokus na konkretnim mjerama podrške (npr. mentorstvo), bile su usmjerene na prepoznavanje i dubinsko razumijevanje na koji način javne politike i programi prije, tokom i nakon stečaja/nesolventnosti mogu stvoriti poslovno okruženje i usluge koje pomažu preduzetnicima u ponovnom pokretanju posla, te u spašavanju poslovanja koje je održivo.

 Inicijativa za poslovno restrukturisanje ponovnih početnika u poslovanju (eng.)

Partner u BiH:
ALZHEIMER UDRUŽENJE (AiR)

Pridruženi partner:
FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVLJA

Ključne riječi:
Alzheimer, NJEGA, SKRB

Web stranica:
<https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/indeed>

INDEED

Inovacije u borbi protiv demencije u dunavskoj regiji

O projektu

Glavni cilj INDEED projekta bio je poboljšati brigu o osobama oboljelim od demencije i doprinijeti provedbi nacionalnih strategija/programa za borbu protiv demencije, kako bi se poboljšao kvalitet života ovih osoba i njihovih njegovatelja. U saradnji partnera iz 10 zemalja, projekat INDEED je realizovao aktivnosti izgradnje vještina za različite grupe profesionalaca koji su uključeni u brigu o osobama s demencijom. Kroz jačanje kapaciteta stručnjaka za optimalno rješavanje medicinskih, psiholoških, međuljudskih i organizacijskih izazova povezanih s demencijom, pored poboljšanja kvaliteta života osoba oboljelim od demencije, projekat je bio usmjeren i na podršku njihovim neformalnim (porodičnim) njegovateljima.

Tokom trajanja 6-mjesečnog produžetka, projekat INDEED bio je fokusiran na dopunjavanje razvijene obrazovne platforme poglavljem o radu na polju borbe protiv demencije tokom pandemije COVID-19.

Projekat je implementiran u periodu od 01.07.2018. do 31.12.2021, a vodeći partner bio je **Tehnički univerzitet** iz Minhena, Njemačka.

Kratki animirani film o projektu

Izveštaj o anketi sa stručnjacima

Izveštaj obuhvata rezultate ankete koja je provedena među stručnjacima koji se bave demencijom. Cilj ankete bio je da se dobiju ažurne informacije i sveobuhvatan pregled trenutnog stanja u oblasti brige o osobama s demencijom u svih 14 zemalja programskog područja, kao i da se procijene uslovi za preduzetničke poslove u ovoj oblasti.

Izveštaj o anketi provedenoj sa stručnjacima (eng.)

Onlajn obrazovna platforma

U okviru INDEED projekta razvijena je besplatna platforma za onlajn učenje, namijenjena profesionalnim grupama koje se bave brigom o osobama oboljelim od demencije.

Obrazovni sadržaj platforme osmišljen je kao dopunska obuka za specifična zanimanja i zasnovan je na savremenim didaktičkim konceptima. Sadrži različite formate, uključujući animirane video zapise, intervjue, kvizove, infografike i grafikone kako bi se najbolje zadovoljile potrebe profesionalaca u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, kao i preduzetnika u ovoj oblasti djelovanja.

Projekat INDEED razvio je novo poglavlje platformi za online učenje, posvećeno brizi o osobama s demencijom u vrijeme korone.

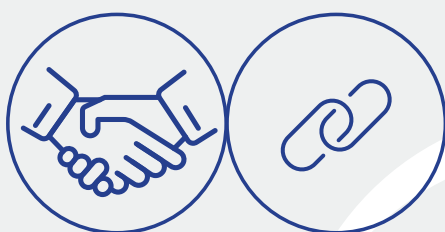
[Onlajn obrazovna platforma \(eng.\)](#)

Partner u BiH:

AGENCIJA ZA EKONOMSKI RAZVOJ
GRADA PRIJEDORA, PEDA-PD

Pridruženi partner:

MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE
REPUBLIKE SRPSKE

Ključne riječi:

SOCIJALNE INOVACIJE, SOCIJALNO PREDUZETNIŠTVO,
MLADI, SERIOUS GAME

Web stranica:

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/innoschool>

INNOSCHOOL

Jačanje socijalnih inovacija i preduzetničkog duha učenika srednjih škola putem visokoinovativnog sistema učenja

O projektu

Ideja za pokretanje projekta InnoScool bila je da se pruži doprinos sistemskim promjenama, uz podsticanje preduzetničke kulture i aktivniju uključenost stanovništva u socijalne inovacije i preduzetništvo, počevši od mladih. Opšti cilj projekta bio je jačanje socijalnih inovacija i preduzetničkog duha učenika srednjih škola kroz razvijanje, testiranje i uvođenje visokoinovativnog InnoSchool sistema učenja, uključujući atraktivne inovacije koje će imati odgovarajući obrazovni učinak na adolescente.

Prvi specifični cilj projekta InnoSchool odnosio se na unapređenje atraktivnosti i uticaja inovativnog sistema učenja u svrhu jačanja socijalnih inovacija i preduzetničkog duha učenika srednjih škola. Drugi specifični cilj projekta bio je proširiti znanja predstavnika relevantnih institucija vezanih za korištenje inovativnog sistema učenja, dok je treći specifični cilj bio usmjeren ka poboljšanjima obrazovnog okvira, kroz integraciju inovativnog sistema učenja u nastavne planove i programe.

InnoSchool je implementiran od septembra 2018. do kraja februara 2022, od 11 partnera i 6 pridruženih partnera iz 9 zemalja, a vodeći partner bio je **DEX Inovacijski centar** iz Češke.

Kratki film o projektu

Akcioni plan o integraciji inovativnog sistema učenja (ILS) u nastavne planove i programe u zemljama

Akcioni plan o integraciji ILS-a osmišljen je s ciljem osiguravanja održivosti i šireg uticaja projektnih rezultata. Na osnovu dosad objavljenih rezultata istraživanja, ovaj inovativni sistem učenja može se uključiti u redovnu nastavu za sva zanimanja koja imaju predmet osnove preduzetništva ili slične ekonomske predmete, te se može provoditi kao vannastavna aktivnost u gimnazijama i medicinskim školama.

Teritorijalni akcioni plan za uključivanje InnoSchool sistema učenja u nastavni plan i program (BiH)

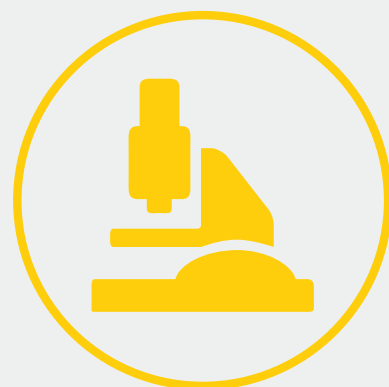
Serious game (Ozbiljna igra)

Ključni rezultat projekta je InnoSchool inovativni sistem učenja (ILS). ILS se sastoji od: Serious game (Ozbiljna igra) za online simulaciju društvenih inovacija i preduzetništva, u kombinaciji s predavanjima, vođenjem, povratnim informacijama od nastavnika. Ideja vodilja za ILS je poboljšanje obrazovnih ishoda kroz proces iskustvenog učenja. Priručnik za nastavnike sadrži sve relevantne informacije o pedagoškim i tehničkim aspektima Ozbiljne igre, materijal za obuku nastavnog osoblja o korištenju Ozbiljne igre, kao i upitnik o rezultatima za učenike. Ozbiljna igra dostupna je i na srpskom jeziku svim učenicima srednjih škola koji imaju predmete vezane za preduzetništvo. Uvodne informacije o svakom od modula Ozbiljne igre mogu se naći na web strani projekta: <https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/innoschool/section/serious-game>.

Serious game (Ozbiljna igra)

Partner u BiH:
EKONOMSKI FAKULTET UNIVERZITETA
U SARAJEVU

Ključne riječi:
PREUZETNIŠTVO ŽENA, ŽENE U BIZNISU

Web stranica:
<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/women-in-business>

WOMEN IN BUSINESS

Podsticanje preduzetništva mladih žena u dunavskoj regiji

O projektu

Projekat je imao za cilj odgovoriti na specifične potrebe mladih preduzetnica u dunavskoj regiji kroz sveobuhvatno mapiranje, evaluaciju i poređenje potreba i barijera sa kojima se mlade žene suočavaju u poslovanju, te predstaviti prijedlog mjera javnih politika i poboljšanja u cilju usklađivanja sa potrebama žena preduzetnica i prijedlog inovativnih rješenja i modela obuke za unapređenje preduzetničke kulture, vještina i kompetencija. Kroz projekat je uspostavljeno četiri centra za podršku ženama preduzeticama. Glavni zajednički izazov projekta bio je da se osiguranjihova održivost te je u tu svrhu razvijena Transnacionalna strategija čiji je glavni cilj osiguranje funkcionisanja centara i njihovih spin-off efekta na regionalnom i evropskom nivou.

Projekat se bavio nadogradnjom postojećih mehanizama saradnje između ciljnih grupa zasnovanih na modelu četvorostrukog heliksa. Ukupno 15 projektnih partnera (nacionalne i regionalne, javne i privatne organizacije i univerziteti) iz 9 zemalja dunavske regije, implementiralo je projekat u periodu od 01.06.2018. do 30.11.2021. Vodeći partner projekta bila je **Regionalna agencija za preduzetništvo i inovacije** iz Varne, Bugarska.

Uspješne projektne priče, kratki film

Transnacionalna studija postojećeg stanja

Studija sumira glavne zaključke i preporuke iz nacionalnih studija i služi kao osnova donosiocima odluka, zainteresovanim grupama i relevantnim akterima u njihovim aktivnostima podrške mladim ženama preduzetnicama. Studija sadrži opis prepreka s kojima se žene susreću u svojim preduzetničkim i poslovnim poduhvatima, kao i njihovih prepoznatih potreba. Pored toga, predstavljeni su nedostaci identifikovani u javnim politikama i ponuđene mjere za podršku ženama preduzetnicama. Svi projektni partneri su mapirali i evaluirali postojeću situaciju po pitanju preduzetništva mladih žena u svojoj zemlji, što je predstavljeno u vidu Studije postojećeg stanja date zemlje.

Studija je dostupna na jezicima svih zemalja uključenih u projekat.

Transnacionalna studija postojećeg stanja

Priručnik dobrih praksi za podsticanje preduzetništva mladih žena u dunavskoj regiji

Priručnik dobrih praksi nastao je kroz razmjenu iskustava projektnih partnera, kako bi se identifikovala, prikupila i procijenila inovativna rješenja i identifikovale najbolje prakse za podsticanje mladih žena u vođenju i razvoju vlastitog biznisa u dunavskoj regiji. Dokument ima za cilj da obezbijedi bazu znanja za program javnih politika, kao i za razvoj mjera podrške ženama preduzetnicama. Pored toga, ciljevi identifikovanja dobrih praksi su bili: (1) istražiti mjere koje se nude mladim ženama u smislu podrške preduzetništvu i definirati elemente koji se mogu uvesti i u druge kontekste i (2) bolje razumjeti efikasnost šema iz perspektive malih i srednjih preduzeća. Sve dobre prakse su objavljene i na web stranici projekta.

Priručnik dobrih praksi za podsticanje preduzetništva mladih žena u dunavskoj regiji

Baza dobrih praksi

Modeli obuke za podršku mladim preduzetnicama

Iskustvo stečeno tokom implementacije pojedinih projektnih aktivnosti je objedinjeno, a informacije integrisane u transnacionalne modele obuke koji su dostupni putem inovativne platforme za učenje i obuku mladih žena u okviru Centara za podršku ženama preduzetnicama (EWC). Novi modeli obuke koje su zajednički razvili projektni partneri bi trebali biti alat društvenih inovacija za obuku mladih žena o pokretanju i razvoju poslovanja i za postizanje tržišnog uspjeha putem navedene projektne platforme. Modeli se zasnivaju na razvoju tri grupe vještina identifikovanih u procesu pripreme modela, a na bazi metodologije za razvoj modela obuke: soft vještine, poslovne i preduzetničke vještine i digitalne vještine.

Modeli obuke za podršku mladim preduzetnicama (eng.)

Politička agenda u zakonodavstvu EU za podršku mladim preduzetnicama

Projektni partneri proveli su ciljano mapiranje, skeniranje i analizu postojećih EU, regionalnih i državnih politika i zakonodavnog okvira koji su relevantni za promociju i podršku mladim ženama preduzetnicama, razvoj praktičnih rješenja za poboljšanje preduzetničke kulture, vještina i kompetencija mladih s ciljem da se obezbijedi opsežna baza znanja za razvoj programa javnih politika u ovoj oblasti. Analiza politika je podrazumijevala (1) pregled postojećeg zakonodavnog okvira u zemljama učesnicama kao i na nivou EU, (2) polustrukturirane intervjuje sa kreatorima politika u svakoj zemlji učesnici i (3) otvoreni dijalog s ključnim akterima.

Politička agenda (sažetak dokumenta, eng.)

Koncept centara za podršku ženama preduzetnicama

Koncept centara za podršku ženama preduzetnicama (EWC) nudi alat za međunarodne interesne organizacije koje podržavaju mlade žene u njihovim preduzetničkim planovima, a koje namjeravaju da razviju ovakve centre. Projekat ima za cilj uspostavljanje četiri EWC-a: u Bugarskoj, Mađarskoj, Rumuniji i Bosni i Hercegovini. Primarna svrha EWC-a je da podstaknu preduzetništvo i motivišu, obrazuju i podrže mlade žene spremne da pokrenu i razviju sopstveni biznis, što će u konačnici dovesti do stvaranja poticajnog preduzetničkog okruženja u dunavskoj regiji. EWC će podržati mlade žene pružanjem onlajn obuka, koristeći platformu za saradnju razvijenu u okviru projekta i mentorske programe, mogućnosti umrežavanja, prilagođenog povezivanja, savjetovanja, te drugih potrebnih usluga tokom trajanja projekta.

Onlajn obrazovna platforma

Transnacionalna studija o posljedicama Covid-19 na preduzetnice u dunavskoj regiji

Studija analizira i definiše stanje kada su u pitanju ekonomske i društvene posljedice pandemije na preduzetništvo žena u devet zemalja dunavske regije: Austriji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Hrvatskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Moldaviji, Rumuniji i Sloveniji. Na ovaj način, Studija omogućava projektnim partnerima i relevantnim zainteresiranim stranama da razrade strategije za suočavanje sa izazovima pred mladima, da se bave rješavanjem problema njihove nezaposlenosti i perspektivama koje se mogu naći u preduzetničkim nastojanjima.

Transnacionalna studija o posljedicama Covid-19 na preduzetnice u dunavskoj regiji (eng.)

Vodič za programe podrške preduzetništvu mladih žena

Vodič za programe podrške preduzetništvu mladih žena zasniva se na zaključcima analize postojećih politika, kao i na razvijenim preporukama, rezultatima pilot aktivnosti i nalazima istraživanja o posljedicama Covid-a 19 na žensko preduzetništvo. Vodič je namijenjen kreatorima politika, javnim tijelima, međunarodnim organizacijama i interesnim grupama i osmišljen je u cilju potpomaganja procesa osmišljavanja javnih programa, razvijanja strategije i uspostavljanja mreže podrške u ovoj oblasti.

Vodič za programe podrške preduzetništvu mladih žena (eng.)

PRIORITET 2

OKOLIŠNO I KULTURNO ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA

SPECIFIČNI CILJEVI

- Jačanje transnacionalnog upravljanja vodama i prevencije poplava
- Podrška održivom korištenju prirodnog i kulturnog nasljeđa i resursa
- Podrška restauraciji i upravljanju ekološkim koridorima
- Poboljšanje pripravnosti za upravljanje rizikom u životnoj sredini

PRIORITET 2
OKOLIŠNO I KULTURNO ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA

➤ **SIMONA**
Sistem za informacije, praćenje i
ocjenu kvaliteta sedimenata

O projektu

Inventar aktivnosti monitoringa sedimenta sliva
rijeke Dunav

Protokol uzorkovanja kvaliteta sedimenta za
opasne materije

SIMONA-Tool web aplikacija

➤ **SAVA TIES**
Očuvanje staništa sliva rijeke Save
kroz transnacionalno upravljanje
invazivnim vrstama

O projektu

SavaParks onlajn Servis

Međusektorske smjernice za zajedničko
upravljanje, kontrolu i iskorjenjivanje invazivnih
stranih vrsta

Zajednički izvještaj o pilot aktivnostima s
planom dalje primjenjivosti

Program osposobljavanja za primjenu
strateškog okvira za učinkovito upravljanje
invazivnim vrstama

➤ **REDISCOVER**
Ponovno otkrivanje i valorizacija
skrivenog jevrejskog naslijeđa u
dunavskoj regiji

O projektu

Priručnik za valorizaciju jevrejske kulturne
baštine

Virtuelna izložba jevrejskog kulturnog naslijeđa

Virtuelna šetnja i aplikacija

Partner u BiH:

Federalni zavod za geologiju (FZZG)

Ključne riječi:

SEDIMENTI POVRŠINSKIH VODA,
KONCENTRACIJE OPASNIH MATERIJA,
UZORKOVANJE SEDIMENATA, MONITORING
KVALITETA SEDIMENATA

Web stranica:

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/simona>

SIMONA **Sistem za informacije, praćenje i ocjenu** **kvaliteta sedimenata**

O projektu

Cilj projekta SIMONA bio je uspostava monitoringa sedimenata površinskih voda u slivu rijeke Dunav. Projekt je obuhvatio monitoring sedimenata riječnog dna, suspendovanih sedimenata, biote i sedimenata poplavnih područja.

Glavni rezultat projekta SIMONA je poboljšano, usklađeno i koordinirano praćenje kvaliteta sedimenta vodne mase u slivu rijeke Dunav. Zajedno sa stručnjacima osposobljenim u okviru projekta za upravljanje kvalitetom sedimenata, projekt je omogućio međunarodnu saradnju među zainteresiranim stranama vezanu za praćenje koncentracija opasnih supstanci u vodi, sedimentima i bioti. Neposredni i srednjoročni rezultat projekta je transparentni metod, koji se primjenjuje putem SIMONA alata za praćenje kvaliteta sedimenata, koji potiče saradnju u transnacionalnom upravljanju vodama.

U projektu je učestvovalo 17 partnera i 12 pridruženih partnera, čime je omogućena uravnotežena zastupljenost aktera iz gotovo cijelog sliva rijeke Dunav. Vodeći partner bio je **Geološki zavod Slovenije**, a projekat je implementiran u periodu od 1.6.2018 do 30.11.2021.

Kratki film o projektu

Inventar aktivnosti monitoringa sedimenta u slivu rijeke Dunav

Inventar aktivnosti monitoringa sedimenta imao je za cilj opistrenutnog statusa i zajedničkih potreba za praćenjem kvaliteta sedimenta, kao i da se prikupe dobre prakse, postojeći protokoli, metode i baze podataka o praćenju kvaliteta sedimenta. Takođe, drugi fokus bio je da se kroz dvije pilot aktivnosti provjeri i demonstrira dodatna vrijednost praćenja kvaliteta sedimenta površinskih voda u cilju poboljšanja transnacionalnog upravljanja vodama. Uz već postojeće informacije na međunarodnom nivou, sadržina Inventara bila je osnova za izradu Vodiča za praćenje kvaliteta nanosa u slivu rijeke Dunav.

Inventar aktivnosti monitoringa sedimenta sliva rijeke Dunav (eng.)

Protokol uzorkovanja kvaliteta sedimenta za opasne materije

Monitoring opasnih materija uključuje uzorkovanje, hemijske analize i izradu procjena rizika. Cilj ovog protokola je razvijanje prijedloga strategije uzorkovanja sedimenta u skladu sa Okvirnom direktivom Evropske komisije o vodama (WFD). Protokol obuhvata opšte praćenje različitih tipova sedimenta koji se talože u riječnom sistemu i jezerima, listu opasnih materija za praćenje u sedimentu, zatim izbor stanica za uzorkovanje nanosa, sakupljanje nanosa, opremu za uzorkovanje i transport uzoraka.

Protokol uzorkovanja kvaliteta sedimenta za opasne materije

SIMONA-Tool web aplikacija

SIMONA-Tool je web aplikacija namijenjena za prikupljanje i analizu podataka o uzorku sedimenta, procjenu postojećih rizika i izvještavanje o kvaliteti sedimenta. Razvijanjem ovog softvera, cilj je bio pronaći način za podršku za monitoring kvaliteta sedimenta kao i statusa mjesta praćenja. U dokumentu o web aplikaciji (www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/49/60f220338da113c6ae8602411b45cc966500ad98.pdf) navedeni su detalji o konceptu IT alata, njegovim ciljevima i očekivanim rezultatima u operativnoj fazi.

SIMONA - Web aplikacija (eng.)

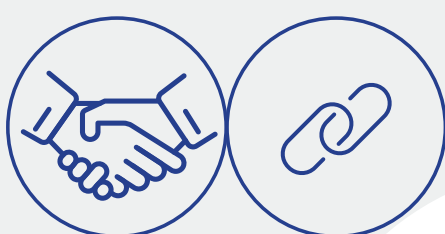

Partner u BiH:

JAVNO PREDUZEĆE NACIONALNI PARK „UNA“ D.O.O.
BIHAĆ – NP „UNA“

CENTAR ZA ŽIVOTNU SREDINU, BANJA LUKA

Pridruženi partner:

INICIJATIVA ZA POLJOPRIVREDU, RURALNI RAZVOJ I
ŽIVOTNU SREDINU

REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU KULTURNO-
ISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐ

Ključne riječi:

SAVAPARKS, ISTRAŽIVANJA

Web stranica:

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/sava-ties>

<https://savaparks.eu/sava-ties-7448>

SAVA TIES

Očuvanje staništa sliva rijeke Save kroz transnacionalno upravljanje invazivnim vrstama

O projektu

Invazivne strane vrste mijenjaju prirodna staništa i ne utiču negativno samo na prirodu, već i na zdravlje ljudi i privredu. One su i glavni izazov u očuvanju biološke raznolikosti. Uz jačanje mreže SavaParks, projekat se fokusirao na invazivne strane vrste u slivu rijeke Save. Naglasak projekta bio je na međusektorskoj saradnji različitih učesnika, organa vlasti na različitim nivoima i lokalnog stanovništva. Kao dio projekta testirane su različite metode učinkovitog iskorjenjivanja invazivnih stranih biljaka koje već čine ozbiljnu štetu u slivu rijeke Save. Glavni cilj projekta bio je iznalaženje učinkovitog rješenja za trajno uklanjanje invazivnih stranih vrsta, uz smanjenje fragmentiranosti staništa i poboljšanje povezanosti međunarodnog ekološkog koridora.

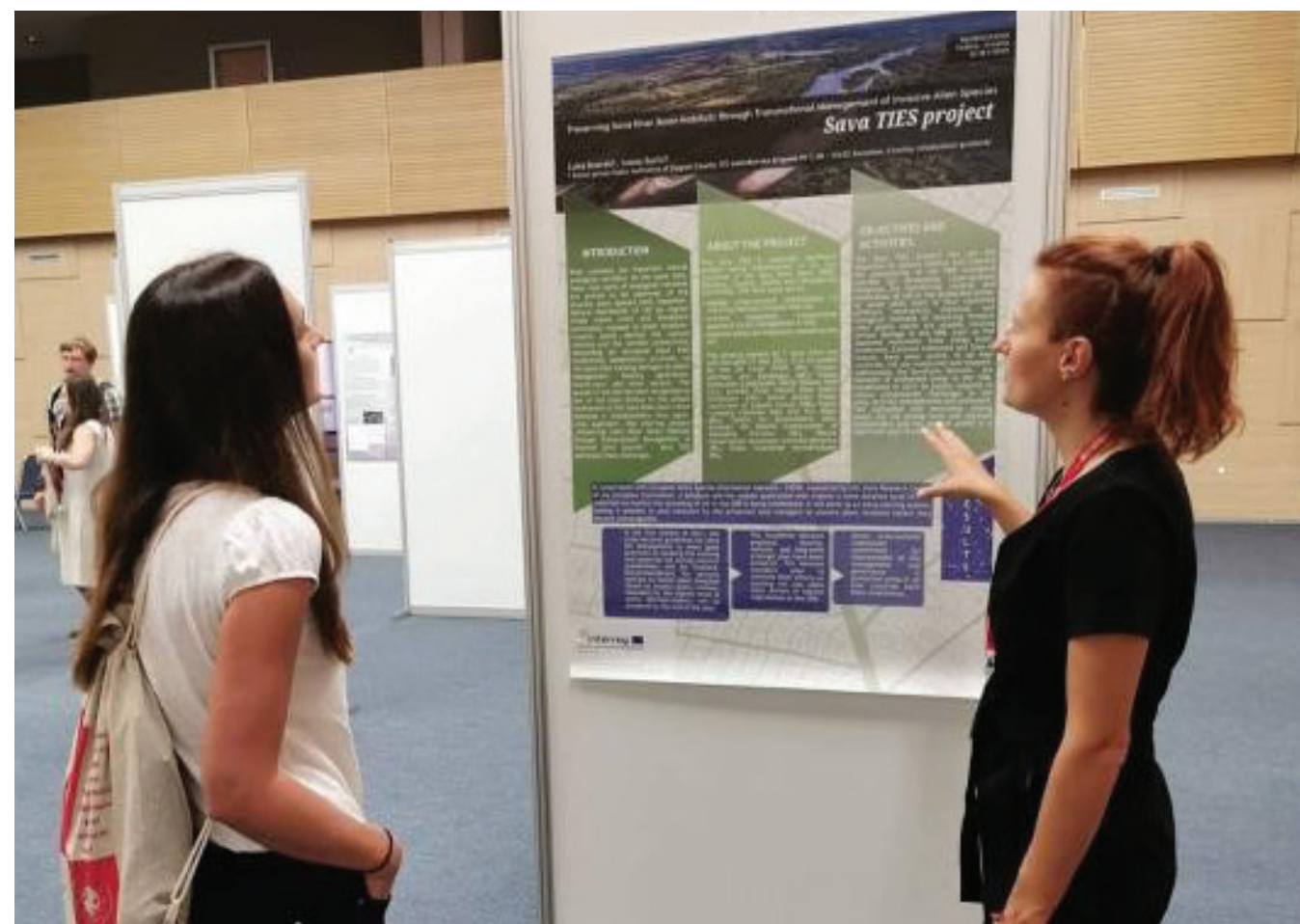
U periodu od početka juna 2018. do kraja maja 2021. godine, projekat je implementiralo devet partnerskih organizacija iz šest zemalja, uz učešće 12 pridruženih strateških partnera. Vodeći partner u projektu bila je **Fondacija EuroNatur**, iz Njemačke.

SavaParks online servis

SavaParks Online Service je platforma za predstavljanje SavaParks mreže zaštićenih područja. Platforma omogućava pristup najnovijoj bazi podataka o upravljanju ekološkim koridorom rijeke Save. Nadalje, promovira rezultate projekta SavaTIES i služi kao platforma za stručnjake, naučnike, organe javne uprave i širu javnost za pristup informacijama o pitanjima zaštite okoliša u slivu rijeke Save.

SavaParks online servis

Program osposobljavanja za primjenu strateškog okvira za učinkovito upravljanje invazivnim vrstama

Program osposobljavanja za primjenu strateškog okvira ima za cilj da se rezultati projekta i stečena saznanja, prvenstveno iz sektora poljoprivrede, šumarstva i upravljanja vodama, predstavljaju ciljanoj publici. Kroz program obuka se naglašava potreba i predstavljaju praktična rješenja za primjenu usklađenih međusektorskih mjera za upravljanje stranim invazivnim vrstama. Program je koncipiran kako bi se osiguralo prihvatanje mjera od nadležnih sektorskih aktera.

 Program osposobljavanja za primjenu strateškog okvira i (eng.)

 Priručnik za trening

Međusektorske smjernice za zajedničko upravljanje, kontrolu i iskorjenjivanje invazivnih stranih vrsta

Primarni fokus Smjernica je sprečavanje unošenja i širenja invazivnih biljnih vrsta rješavanjem nedostataka i poboljšanjem međusektorske saradnje u upravljanju stranim vrstama. U fokusu su prakse korištenja zemljišta koje mogu imati i pozitivne i negativne učinke na kontrolu invazivnih vrsta. Dokument daje i pregled aktivnosti u zaštićenim područjima u slivu rijeke Save koja su pogođena invazivnim vrstama.

 Međusektorske smjernice (eng.)

Zajednički izvještaj o pilot aktivnostima s planom dalje primjenjivosti

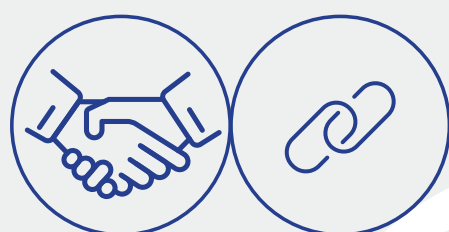
Dokument predstavlja rezultate sedam pilot aktivnosti provedenih u partnerskim zemljama. Izvještaj takođe nudi i mogući plan dalje primjenjivosti pilot aktivnosti, u vidu zaključaka, preporuka i prijedloga namijenjenih upraviteljima zaštićenih područja. U NP Una provedeno je ispitivanje metoda iskorjenjivanja i kontrole invazivnih stranih vrsta na dvije lokacije (Račić i Kulen Vakuf).

 Zajednički izvještaj o pilot aktivnostima s planom dalje primjenjivosti (eng.)

Partner u BiH:
Grad Banja Luka

Pridruženi partner:
Jevrejska opština Banja Luka

Ključne riječi:
KULTURNO NASLIJEĐE, TURIZAM

Web stranica:
<https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/rediscover>

REDISCOVER

Ponovno otkrivanje i valorizacija skrivenog jevrejskog naslijeđa u dunavskoj regiji

O projektu

Cilj projekta bio je da se u gradovima srednje veličine u dunavskoj regiji oživi i predstavi nedovoljno poznato naslijeđe i poboljša integrisano upravljanje jevrejskom kulturnom baštinom, materijalnom i nematerijalnom, kako bi se sačuvala za buduće generacije. Projekat je bio usmjeren na valorizaciju naslijeđa i jačanje kapaciteta zaposlenih u kulturi i turizmu.

Jevrejsko kulturno naslijeđe poslužilo je kao osnova za osmišljavanje turističkih proizvoda u svakom od partnerskih gradova koji su učestvovali u projektu. Ideja je bila da se od lokalno kreiranih proizvoda stvori zajednička, sinergijska, široko dostupna turistička ponuda u dunavskoj regiji. Uključivanje lokacija iz različitih sredina, iz drugačijih istorijskih i ekonomskih miljea, unaprijedilo je rješenja koja su primjenljiva i u drugim kontekstima, što je dodatno doprinijelo vidljivosti projektnih rezultata.

U projektu je učestvovalo 10 partnera i sedam pridruženih partnera, iz osam programskih zemalja. Vodeći partner bila je **Opština Segedin**, a projekat je implementiran u periodu od 01.06.2018 do 31.05.2021.

Istorija i kultura jevrejske zajednice u Banja Luci, kratki film

Priručnik za valorizaciju jevrejske kulturne baštine

Priručnik daje smjernice i savjete gradskim upravama, donosiocima odluka, zajednicama, pružaocima turističkih usluga i svim zainteresovanim akterima o otkrivanju i valorizaciji jevrejske kulturne baštine. Priručnik se fokusira na pitanja participativnog razvoja novih kulturno-turističkih proizvoda, na važnost međunarodnog umrežavanja, kao i kako se ti proizvodi i usluge mogu prenijeti na druge lokacije.

Priručnik za valorizaciju jevrejske kulturne baštine (eng.)

Virtuelna šetnja i aplikacija

Kao pilot aktivnost u okviru projekta izrađena je virtuelna šetnja Banja Lukom, putem koje posjetilac dobija informacije o lokalitetima koje je obilježila gradska jevrejska zajednica. Takođe, izrađena je android aplikacija za mobilne uređaje sa informacijama o tim mjestima, čiji je sadržaj uvezan sa Google mapom, kako bi se znale tačne lokacije na kojima se nalazilo jevrejsko kulturno naslijeđe. Aplikacija *Jevrejska kulturna baština* dostupna je na Google Play.

 Jevrejska kulturna baština Grada Banja Luka - aplikacija

Virtuelna izložba - jevrejsko kulturno naslijeđe u Banja Luci

Virtuelna izložba jevrejskog nematerijalnog kulturnog naslijeđa građena je na pričama o jevrejskim porodicama, kroz koje se gledatelj upoznaje s njihovim doprinosom kulturnom i ekonomskom razvoju grada.

 Porodica Poljokan

 Istorija porodice Katan

 Porodice Levi i Klindić

 Porodica Baruh

PRIORITET 3

**BOLJE POVEZANA I ENERGETSKI ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA**

SPECIFIČNI CILJEVI

- Podrška ekološkim i bezbjednim sistemima transporta i ujednačenoj pristupačnosti urbanih i ruralnih područja
- Poboljšana energetska sigurnost i energetska efikasnost

PRIORITET 3

BOLJE POVEZANA I ENERGETSKI ODGOVORNA
DUNAVSKA REGIJA

➤ RADAR Procjena rizika na cestama zemalja dunavske regije

O projektu

Strategija poboljšanja sigurnosti infrastrukture
cestovnog saobraćaja dunavske regije

Akcionni planovi za poboljšanje sigurnosti
infrastrukture cestovnog saobraćaja dunavske
regije

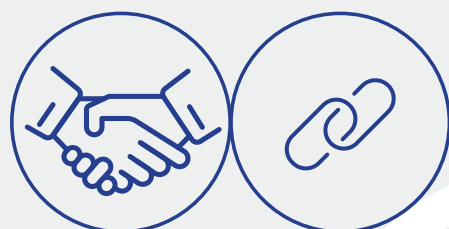
Pilot aktivnost u Bosni i Hercegovini - planovi
ulaganja u sigurnije ceste

Partner u BiH:

Bosanskohercegovački auto-moto klub (BIHAMK), Sarajevo

Pridruženi partner:

JP Ceste Federacije BiH

Ključne riječi:

BEZBJEDNOST, PROCJENA RIZIKA,
CESTOVNI SAOBRAĆAJ

Web stranica:

<https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/radar>

RADAR Procjena rizika na cestama zemalja dunavske regije

O projektu

Cilj projekta bio je poboljšati sigurnost cestovne infrastrukture u dunavskoj regiji zasve učesnike u saobraćaju, uključujući osjetljive korisnike saobraćaja na lokalnim i magistralnim cestama i auto-putevima na području dunavske regije, kroz jačanje kapaciteta i transnacionalne saradnje. Bosanskohercegovački auto-moto klub - BIHAMK bio je jedan od 21 projektних i pridruženih strateških partnera, iz 12 programskih zemalja. Vodeći partner bio je **Evropski institut za procjenu puteva**, iz Slovenije. Nakon tri godine provedbe (od početka juna 2018. do kraja maja 2021), projekat se pokazao ključnim za razvoj regionalnih kapaciteta i strateških akcionih planova za ulaganje u pametnu putnu infrastrukturu.

Strategija poboljšanja sigurnosti infrastrukture cestovnog saobraćaja dunavske regije

Strategija ima za cilj integraciju politika i koordinisanje intervencijama infrastrukturnih rješenja za sigurnost cestovnog saobraćaja na transnacionalnom nivou. Procjenjuje se da provedba Strategije, uz zajedničku upotrebu metodologija i alata najbolje prakse u različitim zemljama, ima potencijal smanjenja teških žrtava u cestovnom saobraćaju za oko 25-40% na putevima na kojima se primjenjuje.

**Strategija poboljšanja sigurnosti infrastrukture
cestovnog saobraćaja dunavske regije (eng.)**

Akcioni planovi za poboljšanje sigurnosti infrastrukture cestovnog saobraćaja dunavske regije

Dokument se temelji na razvijenoj Strategiji poboljšanja sigurnosti infrastrukture cestovnog saobraćaja dunavske regije i predviđa implementaciju identifikovanih intervencija u periodu od 2021. do 2030. godine. Akcioni planovi zasnovani su na analizi problema i mogućih rješenja u pogledu sigurnosti cestovnog saobraćaja. Razvijeni su za svih 12 zemalja učesnica u projektu i prilagođeni nacionalnim, regionalnim i lokalnim zahtjevima.

Akcioni planovi za poboljšanje sigurnosti infrastrukture cestovnog saobraćaja dunavske regije (eng.)

Pilot aktivnost u Bosni i Hercegovini - planovi ulaganja u sigurnije ceste

BIHAMK je izveo pilot aktivnost uz nadzor i učešće stručnjaka za sigurnost cestovnog saobraćaja. Pri razvijanju aktivnosti, slijedene su i primjenjivane postojeće procedure i prakse međunarodnog Programa procjene cesta (iRAP), u skladu sa specifičnostima u zemlji. Glavni cilj RAP metode je poboljšanje sigurnosti učesnika u saobraćaju, predlaganjem troškovno učinkovitih investicionih planova.

Pilot aktivnost u Bosni i Hercegovini - planovi ulaganja u sigurnije ceste (eng.)

Prilog 1:

Projekti i partneri drugog poziva za dostavljanje projektnih prijedloga u BiH – Program transnacionalne saradnje Interreg Dunav 2014-2020.

Br.	Akronim projekta	Prioritet	Vodeći korisnik	Korisnik iz BiH (partner)
1.	Danube S3 Cluster	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	South Muntenia Regional Development Agency / Rumunija	Udruženje za razvoj NERDA, Tuzla
2.	KnowING IPR	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	Faculty of Information Studies in Novo Mesto / Slovenija	Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA, Sarajevo
3.	DanubeChance2.0	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	IFKA Public Benefit Non Profit Ltd. for the Development of the Industry / Mađarska	Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća, Banja Luka Ministarstvo energetike i rudarstva RS, Banja Luka
4.	INDEED	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	Technical University of Munich / Njemačka	Alzheimer udruženje A&R, Sarajevo
5.	InnoSchool	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	DEX Innovation Centre / Češka	Agencija za ekonomski razvoj Grada Prijedora „PREDA-PD“, Prijedor
6.	WOMEN IN BUSINESS	Inovativno i društveno odgovorno poslovanje u dunavskoj regiji	Regional Agency for Entrepreneurship and Innovations – Varna / Bugarska	Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo
7.	SIMONA	Okolišno i kulturno odgovorna dunavska regija	Geological Survey of Slovenia / Slovenija	Federalni zavod za geologiju, Sarajevo
8.	REDISCOVER	Okolišno i kulturno odgovorna dunavska regija	Municipality of Szeged / Mađarska	Grad Banja Luka
9.	Sava TIES	Okolišno i kulturno odgovorna dunavska regija	EuroNatur Foundation / Njemačka	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o, Bihać Centar za životnu sredinu, Banja Luka
10.	RADAR	Bolja povezanost i energetska odgovornost dunavske regije	European Institut for Road Assessment – EuroRAP / Slovenija	Bosanskohercegovački auto-moto klub (BIHAMK), Sarajevo